

1653. conspectus est præstigiator, qui putam aquam in medio foro bibens, limpidissimum vinum, quodcunq; genus ab adstantibus nominabatur, expuebat, & ad gustandum porrigebat, cuius spectaculi *αυράπτης* quod; erat Gen. comes, Dn. Nicol. Brahe.

XXXVI. III. *Magia Practica seu Effectoria* est, quæ in operando & re ipsa aliquid præstando & producendo per auxilium diaboli occupata est: tantæ enim longanimitatis est Deus O. M. ut diabolo permittat, non solum homines fascinare, eorumq; oculis glaucoma obijcere; verum multa etiam *δύραως*, vel per se, vel per servos suos, efficere, quos secum in barathrum perpetui ignis præcipitare intendit.

XXXVII. Et prout Satanas nunc vulpeculam, nunc lupum agit; ita prodesse nonnumquam homini videri vult, dum in curandis vulneribus morbisq; & averruncandis malis, ijs, quæ permissione Dei, per Magos alios excitata sunt, occupantur ministri ejus.

XXXVIII. Ut plurimum tamen nocere tentat, dum Magi in ciendis tempestatibus, in perdendis frugibus, lædendis pecoribus, & violanda hominum sanitate, alijsq; malis introducendis occupati sunt, utrobiq; medijs utuntur talibus, quæ per se plerumq; sunt inefficacia, unde effectus potius malo genio, quam organo adscribendus est. Et sicubi veneficijs & herbis utantur, accedere solent tamen verba, numeri, figuræ geometricæ, musica, & res inanimatæ quod; aliæ adhiberi solent, ut ossa, cultri, &c. quæ usurpari malus vult, ut persvadeat Magis maximam rebus istis inesse vim, earumq; applicationem, admirandorum effectuum causam & principium esse.

Exer-

Exercitatio Tertia

De
MEDIOCRITATE IN GENERE
TENENDA CIRCA PHILOSOPHIÆ U-
SUM IN REBUS SACRIS.

Propositio I.

Nunc porro de mensurâ Philosophiæ circa sacros usus in genere, aliquid, bono cum Deo, dicendum erit: sapissimè enim & ad omne ferè negotium quadrare videtur istud poëtæ: *Medium tenuere beati.*

II. Et quemadmodum *Cicero* accuratam philosophandi temperantiam requirit circa actiones juridicas & in orationibus, quales tum temporis maximè erant usitatæ, forensibus: ita neq; imperitè facere æstimabuntur illi philosophi, qui simili continentia studio res divinas atq; sublimes fidei articulos tractant.

III. Laudat autem parens ille Eloquentiæ apologiam *Antonij* adversus *Catulum*, Lib. 2. de orat. pag. min. exemp. 192. Quod is nempe sic se recipiat *decrevisse philosophari potius, ut Neoptolemus apud Enniam paucis.* Nam omnino haud placet, inquit. Sed tamen hac est mea sententia, pergit, quam videbar exposuisse: *Ego ista studia non improbo, moderata modo sint.*

IV. Perstringit enim statim *Antonius* eorum philosophorum veteratorum morem, qui subtili artificio & callidè, ut sophistæ, rem quocunq; ob munera, cogna-

gnationum vel amicorum, aliosq; nex^o volebant, deducere coram iudicio & potuerunt & soliti fuerunt. Quamobrem oratorem forensē valdē dedecere fraudem, hic simul, tacitē, licet apertē satis aliās, inculcat. Dicit namq;: opinionem istorum studiorum (puta phil.) & suspicionem artificij apud eos, qui res iudicent, oratori adversariam esse arbitror; imminuit enim & oratoris auctoritatem, & orationis fidem.

V. Hinc est quod Cicero Elegantem ab Antonio fabricatam distinctionem commendat, quæ inter *Stateram* sc. Aurifabri est, & *Trutinam* popularem. Illā dum utuntur philosophorum quidam, ob nimiam abstractionum tenuissimarum *πολυλογίαν*, omnem amittunt gratiam; hęc dum contenti oratores sunt, propter vim incredibilem illam, dicendi, & varietatem festivam, optati fiunt omnibus. Rem præterea exemplis disputationum philosophicarum Diogenis, (Crito laum quidem secutum Aristotelem, ob prudentiam, quam aliās vocat scientiam, laudat, non usum) & oratoriarum Carneadis egregiē illustrat. Verba Antonij sunt: Hęc nostra oratio multitudinis est auribus aecommodanda, ad oblectandos animos, ad impellendos, ad ea probanda, quæ non Aurificis *Staterā*, sed quādam populari *Trutinā* examinantur; quare istam artem totam dimittamus, quæ in excogitandis argumentis muta nimium est, in iudicandis nimium loquax.

VI. Apparet hinc quam accuratam usus philosophiæ *μετρίότητά* Cicero desiderat, etiam in orationibus, imō in iudicijs & sermonibus planē forensibus, qui tum præcipuē erant frequentati.

VII. Si ergo

VII. Si ergo gentili arbitrio tantā inter philosophandum moderatione opus sit in causā dicendā forensi, ubi de famā hominis agitur; quantam putemus esse *adhibendam* cautionem Christiano in emendatione ac directione ratiocinationis circa res divinas, ubi sublimis illa de Deo summisq; fidei articulis alijs, erit proponenda atq; propugnanda veritas. Quia, ut ait Cyprianus in suo prologo sermonis de Nat. Ch. pag. m. 414, ad nos numerus & mensura & pondus refertur; Deus vero his omnibus non ardetatur, sed excedens omnia & aternalitē antecedens potestas & virtus nil habet coævum, nec immensitatis ejus profundum ulla creatura vel cælestis vel terrena metitur.

VIII. Ut autem rerum sacrarum mysterijs tractandis philosophia sit idonea, regula B. Augustini observatu digna erit: *utendum est hoc mundo, non fruendum*; quod enim ille de mundo dicit in genere, ad hanc ipsam quoq; mundi sapientiam applicari potest in specie: *philosophiā utendum est, non fruendum*.

IX. Declarat hoc dogma suum *Hipponensium* præsul T. III. Lib. 1. de Doctrinā Christianā, cap. 3. & 4. pag. 2. ubi ait: *Res alia sunt quibus fruendum est, alia quibus utendum, alia que fruuntur & utuntur. Illa quibus fruendum est beatos nos faciunt; istis quibus utendum est, tendentes ad beatitudinem adjuvamus & quasi adminiculamus, ut ad illas qua nos beatos faciunt pervenire, atq; his inhaerere possimus. Nos verō qui fruimur & utimur, inter utraq; constituti, si eis quibus utendum est frui voluerimus, impeditur cursus noster, & aliquando etiam deflectitur, ut ab his rebus quibus fruendum est, obtinendis vel retardemur, vel etiam revocemur, inferiorum amore præpediti. Frui enim est amore*

E

alicui

alicui rei inherere propter seipsam : Uti autem quod in usum venerit ad id quod amas obtinendum referre.

X. Sit igitur rationi nostræ sapienti prudentiâ diligenter informatæ, tanquam eleganti hospitiô à supremo Rege præparato, sua laus & admiratio; longè tamen honor ejus & majestas excellit, cui illa tanquam dominæ, ad stuporem usq; cœlitus revelatæ, tenetur ministrare, ut non incommodè huc quadrare illud Ciceronis in off. possit: *Non domo dominus, sed domino domus honestanda.*

XI. Operæ autem pretium est, ut ministerio humanæ sapientiæ hæc in parte rectè & sobriè utamur, ne dum uti eâ cogitamus, aut pro usu arripiamus magno nobis detrimento ab usum; quo enim res est nobilior eò perniciosior abusus: aut solo usu contenti, scopumq; quò is tendere debuit securè aspernati, fruitione vitæ ejus, quæ in cognitione veri Dei consistit, æternum careamus. Quod ipsum eleganti quâdam similitudine explicatius fieri, si verba B. patris cit. l. c. 4. citentur, potest, qualia sunt: *Si essemus peregrini, qui beatè vivere nisi in patriâ non possemus, eâq; peregrinatione utiq; miseris, & miseriam finire cupientes, in patriam redire vellemus, opus esset vel terrestribus vel marinis vehiculis quibus utendum esset, ut ad patriam quâ fruendum erat pervenire valeremus: quod si amœnitates itineris & ipsa gestatio vehiculorum nos delectaret, conversi ad fruendum his quibus uti debaimus, nollemus citò viam finire, & perversâ suavitatè implicati alienaremur à patriâ, cujus suavitatis faceret beatos. Sic in hujus mortalitatis vitâ peregrinantes à Domino, si redire in patriam volumus, ubi beati esse possumus, utendum est hoc mundo non fruendum, &c.*

XII. Utilis proinde philosophia est quamdiu utamur eâdem, inutilis verò fit & noxia si abutamur; nam: *usus habet laudem, crimen abusus habet.* Philosophiæ abusus enim a B. Chemnitio, par. 1. loc. com. loc. 2. & hunc secuto Meisn. præc. p. 1. phil. sob. inter tria omnium ἀρεσιών principia refertur, quorum 1. ἀντὶ δόξῃα est, vel ambitio: contentio enim de primatu genuit papatum. 2. ὀλιγομάθεια, id est, ruditas, quæ Anabaptistas aliasq; fanaticas sectas produxit. 3. κατὰ χόρησιν τῆς ἀνομιᾶς, hoc est temeraria intellectus abusus & licentia peperit factionem Calvinisticam. Omnes etiam olim hæreticos, tanquam monstrosos in Ecclesiâ factus, vel superciliosus Samosatani factus genuit; vel Aëtij imperitia; vel Arii dialectica infelici partu enixa est.

XIII. Et quoniam nil magis fortiusve adversatur fidei, ac ipsa ratio humana, si non redigatur in obsequium: animalis enim homo non percipit ea quæ spiritus Dei sunt, manifestum evadit quantum fallunt & falluntur Calviniani alijq; qui nil credendum præcipiunt quod à ratione ipsorum dissentit. Cavendum igitur diligenter est in rebus fidei, ne illud καθολικὸν σοφῶν: *Credenda sunt Mystera fidei, ut intelligantur, cum perversis philosophis ita invertamus: Intelligenda sunt mysteria fidei, ut credantur.* Merito suo proinde culpandus est quicumq; cum infideli philosopho Averroë, orthodoxis Christianis oggannit, *Credere aliquid esse verum quod ratio non potest apprehendere, nec intellectus intelligere, esse signum levitatis.* Vapulet hic spiritus zwinglianus, ausus pronunciare: *Deus credenda nobis non proponit incomprehensibilia.* At meminerimus: sapientibus mundi hujus,

Evangelium stultitiam esse: quod enim comprehendi potest, non est mysterium.

XIV. Quocirca repudiandi non solum sunt, sed & castigandi illorum philosophorum mores, qui monstrosa opinionum dogmata, & peregrinos canones in perturbato cerebro excogitatos, in ipsam philosophiam pro imperio intrudunt, cum in finem, ut quæ principia ipsi confinxerunt & conclusiones inde cumulârunt, postmodum cum ad certamen deventum fuerit, pro veris principijs & consequentijs philosophicis, pro lubitu venditent, resq; divinas ex philosophiâ dijudicent, nolentes, seu dissimulantes potius, se sentire, quod *candens ferrum non forcipe sed digitis contrectent*, ut elegantè interpretatur *Chryf. hom. 5. in 1. Cor. Quod è Calvinianorum Goclenij, Keckermanni, Alstedij, Wendelini aliorumq; Novatorum scriptis liquet.*

XV. Quinimò, nisi sobriæ philosophiæ puritas asferatur, tum variæ hinc inde corrasæ sententiæ speciem veritatis ostentantes, sacro philosophiæ nomine, nil mali suspicantibus nobis veteratoriâ arte facilè obtrudi possunt. Quapropter laudamus modernos Lutheranae & sinceræ religionis vindices, qui Syncretistarum technas prudentèr deprehendunt, & masculè ijsdem obviam eunt: hi enim quoq; plus Aristotelicis axiomatibus & humanis traditionibus tribuunt, quàm scripturæ canonî.

XVI. In genere autem usus philosophiæ in Theologiâ huc redit; ut oblatas quæstiones ac controversias tractemus juxta præscriptum *Augustini, Lib. IV. de Trinit. c. VI. ubi ait: contra rationem nemo sobrius, contra scripturam*

pturam nemo Christianus, contra ecclesiam nemo pacificus sensit. Considerabimus ergò eas 1. *Piè*, ne contra scripturam. 2. *Modestè*, ne contra ecclesiam, 3. *Sobriè*, ne contra rationem sanam. Addit *Meisn. 4. Candidè*, ne contra conscientiam. Addo etiam 5. *Cautè*, ne contra decorum aliquid statuamus; ita tamen ut nec temerè nec timidè agamus.

XVII. Et quanquam piscatoria, ut ajunt, simplicitas uno icu profligare totam illam Pseudophilosophicorum argumentorum posset aciem artemq; per sophismata fallendi, opponendo nimirum expressum Dei verbum, quod unum, est omnis veritatis theologicæ regula; tamen non desunt viri docti, qui accuratius etiam in principia & axiomata humana, quibus adversarij ad varias fraudes & errores palliandos utuntur, inquirendum esse censent; nam erudita, non barbara & rudis ecclesia est, ut monstrant præstantissimorum ejus antistitum exempla, qui res sacras dexterrimè docuerunt, commentati sunt, defenderunt etiam adversus schismata & hæreses, usi instrumentis humaniorum artium & modo explicandi philosophico. Hoc itidem tentârunt hæretici, sed methodo modoq; procedendi diversissimis: hi enim impio planè ausu & sacrilego, res cœlestes decempedâ humanæ rationis & legibus naturæ metiri conati sunt. Unde perplurimi è Dispp. eorum philosophicis errores in Theologicis quæstionibus extiterunt.

XVIII. Ex hac occasione quæri cœptum est. 1. *An sit aliquis philosophia in Theologiâ usus?* Ubi omnium primò termini veniunt explicandi: Nam errorum genitrix est æquivocatio semper.

XIX. Præter varias vocis philosophiæ acceptiones & significationes, de quibus Scheibl. in tract. proœm. tum Log. tum Met. Scharfius in præfat. Log. alijque recentiores consuli possunt; nostro instituto, hac vice, illa sufficiet, quâ philosophiæ vocabulum sumitur vel *Concretè*, prout ea in hoc vel illo subjecto reperitur, quo pacto considerata vix integra ac undiquaq; pura inter mortales reperietur: Rectè enim dixit *Clemens Alexandrinus lib. 1. Strom. Philosophia non est dicenda Stoica, nec Platonica, aut Epicurea, aut Aristotelica, sed quacunq; ab his sectis rectè dicta sunt* (hoc scilicet totum selectum) *dicendum est philosophia, vel abstractè*, quomodo in se & suâ naturâ comparata est, atq; ita breviter definiri solet: *Philosophia est Habitus animi, sapientiâ & prudentiâ constans.* Sub sapientiâ continetur pars speculativa: Metaph. Physica & Mathesis: sub prudentia pars civilis, Ethica, Politica & Oeconomica, vel si ἐν πλάττει; sensu magis Rameo, & quidem latinus dicere malis: *Est Ars dirigens intellectum ad loquendum purè, dicendum ornatè, disserendum acutè, adeoq; cognoscendum verum; & appetitum ad consequendum bonum.* Conf. Scheibl. proœm. Met. c. 1. qui Gramm. Rhet. & Logicam definitioni Philos. includit. Nota. Cic. in orat. pro habitus voce usurpat vocabulum consuetudinis, quam ait exercitatione gigni.

XX. Hujus promptæ consuetudinis philosophorum possessio, cum singulari naturæ propensione & industriâ, tum vivâ Artificum, tum mortua voce, comprehensâ in systematibus disciplinarum acquiritur. ut tandem ille consummatus dici philosophus in suo genere queat, qui prælibatis disciplinis præparatorijs, unice sectatur αληθειαν η̄τι

την ἀρετήν, seu veritatem & virtutem pro scopo habet: illud quidem ex theoretica, hoc ex philosophia civili discit. Illam in hunc modum definit *Cicero lib. 4. Tusc. Quæst. Philosophia est verum divinarum & humanarum scientia*: Hanc *Plato* sic describit in *Phædone*: *φιλοσοφείν ἐστὶ τὸν θάνατον μελετᾶν*; is enim per mortis meditationem mundanarum voluptatum abdicacionem intelligit. Utriusq; officio singularem tribuit felicitatem ipse *Arist. Lib. 10. Eth. Nicom.* ubi tandem distinguit inter ἐνδαιμονίαν θεωρητικὴν ἢ πρακτικὴν. Genuinus igitur philosophiæ usus, quem hic quærimus, est sedula veritatis inquisitio, & seria vitiorum fuga. Qui aliter affecti sunt, à *Tertulliano* patriachæ hæreticorum, ab *Augustino* superbi & rixosi, à *Iustino* mali pietatis doctores nominantur.

XXI. Alter hoc loco explicandus terminus *Theologia* est ab Ethnicis primò, teste *Lactantio* usurpatus, cuius concretum est θεολογία, usurpatum ab ipso *Cic. in Nat. Deor.* qui ait: *Ioves tres numerant hi, qui theologi numerantur.* Utraq; vox postmodum à S. patribus usurpata est, ad denotandam & sacrosanctam illam doctrinam, quæ originem habet à λόγῳ περὶ τοῦ θεοῦ, quia objectum considerationis præcipuum agnoscit Deum; non verò à λόγῳ τοῦ θεοῦ, quasi sit ipsum Dei verbum; hoc enim est theologiæ principium, & proinde male cum eâ confunditur; & eum qui huic doctrinæ egregiam operam impendit, ut ex inscriptione *Apocalypsis* videre est. Appellatur hæc cognitio in V. T. Hebræis: *Darche Jehova, Amrath Jehova, Cochmath emunah, &c.* Latinis: *Lex, via, testimonia, Eloquium, sapientia,* veri-

veritas Domini. &c. ut è toto Psal. 119. liquet. In N. T. γνώσις τῆς σωτηρίας, Luc. 1: 77. ἐπιγνώσις ἀληθείας Tit. 1: 1. κατήχησις, Act. 18: 25. τύπος διδασκαλίας, Rom. 6: 17. ὑποτύπωσις ὑγιαίνοντων λόγων, 2. Tim. 1: 13. Θεοδιδασκαλία, 1. Thes. 4: 9. Θεοσέβεια, 1. Tim. 2: 10. λόγια τῆ Θεῶ, Rom. 3: 2. 1. Pet. 4: 11. Ebr. 5: 12.

XXII. Removemus igitur planè hoc loco Theologiam improprie sic dictam & falsam, utpote Paganam, Turcicam, Judaicam & Hæreticam, Proprie dicta autem & vera Theologia, est vel ἀρχέτυπον, ἁσιώδης, infinita & exemplaris quæ in Deo, Matth. 11: 27. 1. Cor. 2: 11. vel ἔκτυπον, accidens, finita & expressa, quæ in creaturis intelligentibus reperitur. Hæc vicissim alia est in Christo, alia in Angelis, alia in hominibus. Illa est Θεσοφία ἐκτική, quæ in Christo secundum humanitatem augebatur, Luc. 2: 52. Ideoq; omninò distingvenda est à sapientiâ infinitâ, propter unionem hypostaticam humanæ naturæ Christi communicatâ, quàm quia ad theologiam ἔκτυπον referunt nonnulli Calviniani, meritò reprehenduntur, cum ea quæ vi ἐνώσει, secundum carnem Christo convenit theologia, infinita sit, & ipsa τῆ λόγος sapientia, non alia ab eadem producta, Col. 2: 3. Ista est tum concreata, quâ angeli intuentur faciem Dei, & quidem boni semper; Matth. 18: 10; tum accessoria & peculiari experientia acquisita, Eph. 3: 10. 1. Pet. 1: 12. Mat. 8. 29. Jac. 2: 19.

XXIII. Hæc verò scilicet Theologia hominum, Alia est, 1. Paradisiaca, quæ floruit in statu naturæ institutæ, eaq; vel concreata & naturalis; quàm obtinuit homo ad imaginem Dei conditus, Col. 3: 9. vel Revelata

& sus

& supernaturalis, quæ lege constabat; Gen. 2: 16. & 17. & c. Alia est II. Succedanea, quæ primævæ in statu naturæ destitutæ successit; eaq; paritèr vel congenita & naturalis, quæ per naturam habetur, Rom. 1: 19. & 20. c. 2: 15. vel Revelata & naturæ supereminens, quæ è revelatione vel immediata est, qualis in Prophetis & Apostolis fuit; vel mediata & ordinaria, quæ è verbo Dei hauritur: eaq; rursus cum ex lege Dei suppeditatur lapsis æternam mortem minatâ, tum ex Evangelio, de reparatione per Christum factâ.

XXIV. Consideratur autem Theologia Revelata ordinaria 1. In suâ essentiâ, quâ est habitus practicus cognitionis è revelatione divinâ haustus, de verâ Religione, quâ homo post lapsum per fidem ad salutem æternam est perducendus. Estq; vel communis omnium qui fide salvificâ & religione Christianâ gaudent. Vel Propria doctorum, quæ in accuratâ mysteriorum divinatorum & locorum communium cognitione consistit, conjunctâ cum excellenti potentia quosvis adversarios, vel de novo exortos, redarguendi ac refellendi. Illam Θεοσέβειαν & cultum Deo proprium dixerunt patres, ut patet ex T. V. Aug. lib. 10. de civ. D. c. 1. ubi ait: Sed ea quæ nobis est erga Deum, vel quam illi Θεοσέβειαν, nos verò non uno verbo exprimere, sed Dei cultum possumus appellare: hanc ei tantum Deo deberi dicimus qui verus est Deus &c. Hanc Theologiam Theoreticam appellare quidem licebit; sed quia, si salutæris erit, ordinari debeat ad praxin fidei, meritò etiam à fine denominationem accipit.

XXV. II. In suo accidenti, tum pro systemate scriptis comprehenso, tum pro doctrinâ vivæ vocis, quæ

F

cathe-

catechesis vocatur. Huc pertinet totum Ministerij ecclesiastici officium, quod consistit in prædicatione verbi, administratione sacramentorum, absolvendis poenitentibus, visitandis ægrotis, castigandis & corrigendis præfractis, consolandis afflictis &c. Quo sensu omnes concionatores verbi, etsi in controversijs theologicis parum sint exercitati, salutantur Theologi.

XXVI. Adhæc solet Theologiæ vox usurpari tum *Strictè*, pro solâ doctrinâ de Deo vel SS. Trinitate; tum *Adequatè* pro universâ doctrinâ de Deo & rebus divinis. Atq; hæc singillatim in genere humano indigitata theologia nominari solet *Viatorum*, quæ in hac vitâ possidetur: quæ verò in vitâ futurâ obtinebitur Beatorum est, 1. Cor. 13; 12, 1. Joh. 3: 2.

XXVII. His præmissis dicimus eam Revelatæ & quidem ordinariæ Theologiæ acceptionem maximè esse hujus loci, quæ propria est doctorum; Reliqua huc non adeò pertinent, utpotè 1. Dum Theologiæ vox sumitur pro fide & Religione; ibi enim magis commendatur piscatoria simplicitas, quam dialectica subtilitas. Unde *Hilarius* juxta hunc sensum Lib. 10. de Trin. ait: *In simplicitate fides est, in fide charitas, nec per multas ac difficiles questiones nos Deus ad salutem aternam vocat.* 2. Dum Theologia accipitur pro officio ministerij ecclesiastici: Multi enim reperiuntur boni pastores & concionatores, qui non adeo accurati philosophi sunt.

XXVIII. Hinc talis controversiæ status resultat: An disciplinarum philosophicarum proba cognitio, ad accuratam Mysteriorum divinorum & controversiarum theologicarum perceptionem ac intelligentiam, cum insigni dexte-

dexteritate ἐρμενευτικῆ καὶ διδασκαλικῆ quosvis contradicentes convincendi refutandiquè conjunctam, ordinariè acquirendam, non utilis modò, sed & necessaria sit?

XXIX. Respondendum est, quosdam hic peccare in defectu, qui non tantum non utilem dicunt esse philosophiam in negotio religionis, sed & perniciosam Deo: que inimicam: quosdam hic modum excedere, qui Philosophiæ cognitioni Magisterium adscribunt, quales olim fuerunt Scholastici, de quibus dictum est in Exerc. 1. nunc verò plerique Calviniani, & alij heterodoxias patroni.

XXX. Media autem sententia ut verissima, ita quoque tutissima est, qua disciplinarum philosophicarum fidelis cognitio futuro accurato Theologo utilis omninò & necessaria statuitur.

Exercitatio Quarta

De
MODO IN SPECIE OBSERVANDO
CIRCA PHILOSOPHIÆ USUM IN
REBUS SACRIS.

Propositio I.

Trifariam in hoc passu Philosophiam utilem esse & necessariam dico, 1. *Respectu subjecti cognoscentis*, quod præparat, 2. *Ratione objecti cognoscendi*, quod illustrat. 3. *In ordine ad cognitionis modum*, quem adminiculatur.

II. 1. *Quoad Subjectum cognoscens*, quod homo est, condu-